

Záznam ze 61. zasedání Rady pro ZRS (2. 11. 2021)

1. Agenda 61. zasedání Rady pro ZRS

1.1	Program 61. zasedání, záznam z 60. zasedání (příloha)
-----	---

Jednání, které bylo vedeno zčásti fyzicky a zčásti on-line, vedl náměstek MZV ČR pro řízení sekce mimoevropských zemí, ekonomické a rozvojové spolupráce (dále **NM MZV**) M. Tlapa.

NM MZV na úvod s odkazem na zaslaný program avizoval dvě indikovaná vystoupení: **MZe** k Summitu OSN pro potravinové systémy v bodu 3, **MSp** k projektům kybernetické bezpečnosti v bodu 4. Zároveň z hlediska MZV zdůraznil důležitost schválení revidované Metodiky ZRS a Plánu evaluací na rok 2022.

2. Tematické informace, příprava a implementace koncepčních materiálů

2.1	Revidovaná Metodika ZRS ČR k finálnímu schválení (příloha)
-----	--

NM SED představil revidovanou Metodiku ZRS, která byla Radou ZRS předem písemně připomínkována. Zdůraznil, že jde o **zastřešující Metodiku platnou pro celý systém české ZRS**, tj. pro nástroje a dílčí metodiky v gesci ČRA, MZV i dalších resortů.

Dále rekapituloval hlavní důvody pro revizi - **vyjasnění některých postupů a rolí**, které v praxi činily problémy, zejména ve fázi identifikace, a promítnutí postupů směřujících ke **komplexním řešením, propojování aktivit, nástrojů i aktérů**.

Metodika prošla připomínkováním v **Radě pro ZRS** – zohledněno byla např. doporučení doplnit pracovní skupinu pro identifikaci do schématu posuzování námětů a dále upřesnit text k jejímu působení, zdůraznit více sektorovou expertízu, zohlednit průřezová témata včetně životního prostředí a klimatu a přidat seznam zkratk.

V následné diskusi **MZe** zopakovalo svůj požadavek na zapojení resortů do posouzení námětů bezprostředně poté, kdy je ČRA obdrží od ZÚ: bylo dohodnuto promítnutí do Metodiky s důrazem na iniciační roli ČRA.

FoRS zdůraznil zájem o interaktivní pojetí PS-ID, tj. vedle písemných konzultací zahrnout fyzická či on-line jednání. MZV přislíbilo zohlednění tohoto požadavku v Metodice i praxi, zároveň apelovalo na aktivnější přístup členů k posuzování námětů a sdílení vlastních poznatků.

Závěr: do textu Metodiky ZRS budou promítnuty náměty MZe a FoRS vznesené na jednání, v dohodnuté formě; text bude zaslán k finálnímu schválení formou tiché procedury.

2.2	Plán evaluací na rok 2022 k finálnímu schválení (příloha)
-----	---

NM MZV představil **Plán evaluací projektů a programů ZRS ČR na rok 2022**. Plán byl připraven v součinnosti s Českou rozvojovou agenturou (ČRA), možnost vyhodnocení byla nabídnuta i dalším resortům realizujícím projekty ZRS. Plán evaluací byl elektronicky projednán s PS pro evaluace Rady.

Finální návrh obsahuje **šest komplexních externích evaluací**, z toho jednu k tuzemským programům (vyhodnocení dotačního **programu na podporu globálního rozvojového vzdělávání a osvěty**) a pět v prioritních zemích:

BaH: vyhodnocení bilaterálních aktivit v sektoru Voda-sanitace, s důrazem na kořenové čističky a ekologické nakládání s kaly; zařazeny jsou projekty podpořené z různých nástrojů (klasický projekt ČRA, realizace B2B a projekt podpořený z SDG Challenge Fund při UNDP);

Etiopie: vyhodnocení našich ZRS aktivit v tematické prioritě inkluzivní sociální rozvoj (zejména vzdělávání) za léta 2010-20 = přesun z roku 2021;

Gruzie: vyhodnocení skupiny aktivit ve prospěch rozvoje kynologické služby v rámci klíčového sektoru Řádná správa věcí veřejných;

Kambodža: vyhodnocení projektů zaměřených na podporu péče o matku a dítě; dále též propojení s vyhodnocením ke kořenovým ČOV v BaH;

Moldavsko: vyhodnocení dlouhodobých aktivit sociální a zdravotní péče.

Plán evaluací na rok 2022 je doplněn též indikativním přehledem projektů a programů, jejichž evaluaci MZV zvažuje v r. 2023.

Závěr: Plán byl bez diskuse schválen. Členům Rady i PS pro evaluace byla zaslána pozvánka na seminář k implementaci Plánu evaluací, který se uskuteční hybridní formou 12. 11. od 10 hodin.

2.3	Revize programů spolupráce s prioritními zeměmi
-----	---

NM MZV s odkazem na předchozí zasedání konstatoval, že vzhledem k přetrvávajícím restrikcím z důvodu pandemie i negativnímu politicko-bezpečnostnímu vývoji se nepodařilo realizovat střednědobé vyhodnocení programů spolupráce se šesti prioritními zeměmi dle původního harmonogramu.

Vzhledem k tomu, že možnost jednat o programu přímo v partnerských zemích je klíčová, MZV navrhuje odložit vyhodnocení na rok 2022 a spojit ho s celkovým posouzením pokračování ZRS v daných zemích po roce 2023.

Při této příležitosti NM MZV připomněl asistenční programy pro Afriku, Irák a Sýrii, které MZV rovněž implementuje. Pro zaměření bilaterální ZRS bude důležitý také nový nástroj EU pro vnější vztahy – NDICI-GE, a z něj financované iniciativy Team Europe.

Závěr: postup navržený MZV byl bez diskuse schválen.

2.4	Realizace ZRS a HP v gesci ORS v r. 2021
-----	--

NM MZV prezentoval rozsah a hlavní výsledky realizace zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci v gesci Odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci (ORS) MZV, který se vedle **programů zakotvených v Plánu ZRS** podílí též na implementaci **asistenčních programů pro Afriku, Irák a Sýrii**.

V rozvojové oblasti jsou v gesci ORS MZV **malé lokální projekty** realizované při ZÚ ČR v rozvojových zemích, dotační **program na podporu kapacit veřejných VŠ v rozvojových zemích**, dále **podpora rozvojových aktivit resortů** (MF, MPO, MŠMT, MV, v roce 2021 i MSp), **Svěrenecký fond ČR při UNDP Istanbul**, vysílání dobrovolníků s UNV a další multilaterální spolupráce.

Na pomezí humanitární a stabilizační pomoci ORS implementuje nástroj **vázaných peněžních darů**, který v r. 2021 byl realizován z prostředků v rámci Plánu ZRS i asistenčních programů pro Afriku, Irák a Sýrii.

Celkem ORS v r. 2021 disponuje prostředky ve výši **273,66 mil. Kč na ZRS, 154 mil. Kč na humanitární pomoc**, 100 mil. Kč na pomoc v Africe, 65 mil. Kč na asistenci Iráku a 58 mil. Kč na pomoc Sýrii. K 31. říjnu bylo z těchto prostředků realizováno mj. **71 malých lokálních projektů, 42 humanitárních projektů a 26 vázaných peněžních darů**.

2.5	Informace ČRA
-----	---------------

Na počátku tohoto pravidelného bodu **NM MZV** představil **nového ředitele České rozvojové agentury**, který se ujal řízení ČRA od 1. října. Michal Minčev má čerstvé zkušenosti z pětiletého pobytu v Africe, kde se věnoval obchodně-ekonomické, rozvojové a humanitární agendě se zeměmi Afrického rohu a sledoval působení EU a OSN v Africe. V čele ČRA zúročí též své předchozí zkušenosti z řídicích postů v rámci MZV i agentury Czech Trade.

Ředitel ČRA informoval, že po svém nástupu provedl zmapování jednotlivých procesů v ČRA a v současné době pracuje na jejich zefektivnění, zejména s cílem **předvídatelného řízení projektů a průběžného čerpání svěřených prostředků**.

Zároveň informoval o úspěšném **zahájení dvou projektů delegované spolupráce v Gruzii** (podepsán s francouzskou institucí Expertise France a v pokročilé přípravě s FAO) a dalšího projektu s rakouskou rozvojovou agenturou ADA. Právě v Gruzii se rovněž připravuje první vyslání pracovníka ČRA v návaznosti na uzavřenou dohodu mezi MZV a ČRA.

V současné době ČRA pracuje na postupném **vyhlášení horizontálních dotačních výzev na rok 2022**: vyhlášeny již byly program B2B s uzávěrkou 26. 11 a trilaterální výzva do 17. 12; do týdne budou vyhlášeny výzvy na projekty globálního rozvojového vzdělávání a osvěty a na podporu kapacit implementačních partnerů ZRS ČR, obě s termínem do 28. 12.

NM MZV v návaznosti na vystoupení Ř ČRA apeloval na realizátory, aby se rovněž podíleli na úsilí o identifikaci kvalitních projektů s komplexním českým řešením a na transparentním a včasném čerpání svěřených prostředků

3. Informace o konaných a plánovaných akcích

Vzhledem k nedostatku času byla většina bodů jen stručně prezentována a podrobnější informace jsou doplněny písemně.

3.1	Informace o realizaci ZRS a HP v rámci EU (stálý bod): iniciativy Team Europe, nástroj NDICI-GE, příprava Rady FAC/DEV, informace o stavu příprav CZ PŘES
-----	---

ORS uvedl, že v rozvojové a humanitární agendě EU v současné době dominují **iniciativy Team Europe (TEI) na sociálně-ekonomickou obnovu** po pandemii, a nastavení implementace **nového nástroje pro vnější vztahy NDICI-GE**. Zároveň se, i se zapojením pracovní skupiny v rámci Rady pro ZRS, zabýváme **přípravou priorit pro předsednictví v Radě EU**.

Iniciativy Team Europe:

- Na jednání vrchních ředitelů pro rozvoj v říjnu byl schválen třetí balíček návrhů iniciativ Team Europe, vedle Afriky též v zemích Východního partnerství.
- ČR připravuje zapojení do iniciativ ve všech prioritních zemích, a v návaznosti na Program Afrika, programy MV Pomoc na místě a MEDEVAC také v některých dalších zemích a regionech zejména v Africe.
- Tematicky se plánujeme zaměřit především na:
 - stabilitu (migrace a bezpečnost: stabilizace uprchlíků a IDPs; dobrá veřejná správa a celková odolnost: prevence extremismu, média, DRR),
 - prosperitu (sociálně-ekonomický rozvoj: přístup k vodě a zdrojům obživy, konektivita – např. rozvoj regionální dopravy, rozvoj obchodně-ekonomických a investičních partnerství)
 - zdraví (zdravotní a nutriční péče, včetně expertní podpory zdravotnických kapacit a systémů a dodávek zdravotnického vybavení)
 - vzdělání (základní i vyšší vzdělání, důraz na odbornou profesní přípravu a uplatnění mládeže)
- Cílem je propojení ZRS ČR s novými nástroji EU, a to zejména za využití integrovaných řešení i přístupu zapojujícího různé aktéry (veřejný, soukromý, neziskový a akademický sektor), včetně využití delegované spolupráce.

Nástroj NDICI-GE:

- Na MZV probíhá nastavení koordinační struktury pro **správu nástroje NDICI-GE**. Cílem je zajistit průběžnou koordinaci napříč MZV i s dalšími resorty (mj. vytvořením nové podskupiny při RKS MZV) a širší možnosti pro uplatnění českých iniciativ a realizátorů.
- Také v Bruselu v současnosti probíhá nastavení koordinačních mechanismů pro řízení nástroje v rámci Komise i Rady. Nástroj má být **politicky řízen Radou EU**, na

pracovní úrovni byl proto rozšířen mandát PS pro rozvojovou spolupráci CODEV o mezinárodní spolupráci (nyní CODEV-PI) a novou **podskupinu pro NDICI-GE**.

Příprava Rady FAC/DEV:

- Neformální zasedání **Rady FAC ve formátu ministrů pro rozvoj (DEV) proběhne dne 19. listopadu 2021**. Podle avizované agendy budou hlavním diskusním bodem jednání **vztahy EU s USA v rozvojové oblasti** (včetně diskuse s výkonnou ředitelkou agentury USAID). Proběhne též diskuse a schválení Závěrů Rady k hlavní prioritě slovinského PRES – **vodě ve vnější činnosti EU**; diskuse na FAC by se měla zaměřit na hospodaření s vodou ve Střední Asii. EK a ESVA také podají informaci k odezvě na COVID-19 a stavu sdílení vakcín.

Příprava CZ PRES

- V říjnu zahájila svou činnost **pracovní skupina pro přípravu CZ PRES v rámci Rady pro ZRS**. První setkání přineslo četné podněty pro vzájemnou součinnost, které budou dále rozvíjeny.
- Zároveň ORS MZV ustavil též **expertní PS k DRR**, hlavní prioritě v humanitární oblasti. V této souvislosti byla se členy Rady pro ZRS sdílena **pozvánka na seminář s experty z OECD/DAC**, který se uskuteční převážně on-line 10. listopadu.
- Probíhají též **konzultace s Francií a Švédskem i s Evropskou komisí**; o výstupech bude Rada pro ZRS průběžně informována.

3.2	Multilaterální agenda – UNDP, UNV, WHO, FAO
-----	---

V multilaterální oblasti jsou ve Strategii ZRS stanoveny tři prioritní partneři – Rozvojový program OSN (UNDP), Dobrovolníci OSN (UNV) a Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), s nimiž probíhají četné aktivity.

Český svěřenecký fond při UNDP

- Navzdory potížím způsobeným pandemií úspěšně pokračuje dlouhodobý projekt **Partnerství pro cíle udržitelného rozvoje mezi ČR a Rozvojovým programem OSN (UNDP)**, realizovaný ve spolupráci s regionální kanceláří UNDP v Istanbulu.
- Do září 2021 bylo z 22 probíhajících realizací v rámci Challenge Fundu dokončeno 12 projektů a v rámci komponentu vysílání expertů (Expertise on Demand) je v roce 2021 realizováno 9 nových projektů.
- Ve výzvě Challenge Fundu na rok 2022 bylo podáno celkem 49 námětů, z nichž 12 bylo vybráno k realizaci (5 v Moldavsku, 4 v Gruzii, 2 v Etiopii, 1 v Bosně a Hercegovině).
- V současné době také figuruje **54 českých expertů** v mezinárodním Global Policy Network Roster a 7 z těchto expertů bylo vybráno pro projekty Challenge Fundu.
- V září 2021 došlo na základě dohody mezi UNDP a MZV k prodloužení projektu na další tříleté období.

Program Dobrovolníci OSN

- MZV spolupracuje s programem Dobrovolníci OSN (UN Volunteers, UNV) již od roku 1995. V dlouhodobém partnerství s UNV aktuálně figurujeme na 11. místě celosvětově. **Každoročně umožňujeme vyslání do struktur OSN osmi až deseti mladým dobrovolníkům z ČR.**
- V říjnu bylo **vyhlášeno výběrové řízení na 9 pozic** v rozličných agencích OSN **v 8 zemích** dle priorit české ZRS (Bosna a Hercegovina, Etiopie, Gruzie, Jordánsko, Kambodža, Turecko – UNDP TF, Ukrajina a Zambie). **Podávání přihlášek je možné do 7. listopadu** a zahájení působení nových dobrovolníků se očekává v březnu 2022.
- Současně pokračuje vyslání 7 dobrovolníků pro rok 2021, se kterými jsme v úzkém kontaktu. Tito dobrovolníci se nachází v **Etiopii, Gruzii, Jordánsku, Kambodži, Turecku a na Ukrajině**. Jediná dobrovolnice **pracuje na dálku pro UNDP Myanmar** (z důvodu bezpečnostní situace neodcestovala).
- Program nabízí mladým lidem uplatnění v agencích OSN a každým rokem se zpravidla polovině z těchto dobrovolníků podaří prodloužit své působení na náklady přijímající agencie OSN. Některým tato příležitost pomohla k dlouhodobějšímu působení v rámci OSN, nebo v bilaterální ZRS.

Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO)

Nejvýznamnější akcí letošního roku v OSN byl **Summit OSN pro potravinové systémy** realizovaný v rámci týdne na vysoké úrovni 76. zasedání VS OSN dne 23. září 2021. Bližší informace poskytl **MZe** (písemný vstup předem a ústní na zasedání):

Vlastnímu Summitu (23. září 2021) předcházel 1,5 roku dlouhý přípravný proces, který zahrnoval též národní dialogy. V rámci českého národního dialogu byly identifikovány čtyři aspekty, na které je třeba zaměřit pozornost: sucho, degradace půdy, nedostatečná informovanost spotřebitelů a nedostatečné uplatnění vědy a výzkumu v praxi.

V červenci proběhl předsummit v Římě (26. – 28. 7., hybridně), který bez formálního výstupu zejména poskytl příležitost prezentovat šíři problémů spojených s potravinovými systémy, od zdravých potravin v dostatečném množství a sortimentu, přes problematiku potravinového odpadu po zapojení žen a mládeže do vytváření příslušných politik.

Na hlavním summitu 23. září na okraj Valného shromáždění OSN v New Yorku vystoupil GT OSN A. Guterres a zástupci 150 zemí světa (ČR nevystoupila). Na závěr bylo schváleno prohlášení GT OSN s akčním plánem, který je strukturován kolem pěti akčních strategických okruhů:

- zajištění přístupu k bezpečným a výživově hodnotným potravinám pro všechny;
- přechod ke vzorcům udržitelné spotřeby;
- podpora výroby potravin šetrné k životnímu prostředí;
- zajištění rovných životních podmínek;
- posilování odolnosti před externími šoky a přírodními katastrofami (do tohoto cíle je zapojena ČR účastí v koalici k trojitému nexu humanitárních, rozvojových a stabilizačních aktivit v kontextu konfliktu a hladu).

3.3 Task Force Klima a bezpečnost

Klimatické změny jsou stále naléhavějším tématem mezinárodních jednání, včetně vzájemné souvislosti klimatu a bezpečnosti. Z tohoto důvodu byla na MZV v loňském roce ustavena **Task Force Klima a bezpečnost**.

- **Task Force MZV pro klima a bezpečnost** byla zřízena z rozhodnutí vedení MZV v květnu 2020. Cílem Task Force je **zakořpovat agendu klimatu jako zahraničně-politické a bezpečnostní téma do práce dílčích odborů MZV a ZÚ** a pohledy dílčích útvarů na agendu klimatu vzájemně provázat.
- Postupně Task Force intenzivněji **pracuje i s rezorty** a má zájem tuto spolupráci dále rozvíjet.
- **Konferencí ke klimatu a bezpečnosti 29. září 2021** MZV otevřelo diskusi k tématu i s odbornou a laickou veřejností. Konference přinesla **dva hlavní výstupy** – posílit **integraci** tématu **napříč rezorty** a usilovat v otázkách klimatu o přechod **od řízení krizí k řízení klimatických rizik**.
- Nejbližší výzvou Task Force bude **připravit strategii zelené diplomacie** coby jedné z rezortních priorit CZ PRES.

4. Různé

4.1 Informace o aktivitách resortů, FoRS, PPZRS a dalších subjektů

MSp: informovalo o úspěšné realizaci projektu ZRS v oblasti kybernetické bezpečnosti v Gruzii. Zároveň upozornilo na naléhavost práce s vybranými rozvojovými zemi v oblasti kybernetické bezpečnosti v kontextu připravované globální úmluvy OSN

NM MZV poukázal na důležitost tématu i pro MZV (Odbor kybernetické bezpečnosti, připravovaná Strategie pro Indo-Pacifik) a MV (realizace mj. i v rámci bezpečnostní ZRS a nabídl svolání zvláštní schůzky k zacílení této spolupráce.

FoRS: informoval o společné iniciativě FoRS a PPZRS Labyrint 2030 k inovacím v rozvojové a humanitární oblasti, dále o akci Klima se mění – a co my? (24. 11.) v rámci listopadového Týdne GRV a zdůraznil zájem FoRS o součinnost při přípravě předsednictví ČR v EU.

PPZRS vedle spolupráce na akci uvedené FoRS připomnělo úspěšnou říjnovou konferenci k financování ZRS a přislíbilo součinnost při přípravě předsednictví ČR v EU i při hledání komplexních řešení pro uplatnění v rozvojových zemích.

NM MZV na závěr poděkoval za aktivní účast na zasedání a za průběžnou spolupráci.